

Učitelji kontraktualci

Zdi se mi potrebno, da naše zadeve enkrat točno obrazložimo. Potrebno je radi tega, da nas bodo stanovska organizacija in drugi faktorji v delu za doseg naših pravičnih teženj lahko uspešneje podpirali in pa zato, da nas bo javnost razumela in vedela ceniti naša prizadevanja.

Dve teži nas tareta.

1. Naše položajne grupe ne ustrezajo času našega dela za narod.

2. Po uveljavljanju novega uradniškega zakona nam niso bile ob postavitvah v državno službo dodeljene položajne skupine po pravih določilih.

Po čl. 54. zakona o državljanstvu se nam ob postavitvi vračuna v podlago za skupino službena doba prebita v inozemstvu. Po čl. 166. zakona o narodnih solah bi se nam štela v napredovanje in pokojnino vsa kontraktualna službena doba. Čl. 292. uradniškega zakona ovrže čl. 166. zakona o narodnih solah in ga nadomesti s čl. 58. (toč. 2) in 116. Postavljenju bi se torej morala določiti položajna skupina na podlagi čl. 54. zakona o državljanstvu in na podlagi kontraktualne službene dobe (čl. 58. toč. 2 u. z.).

Na prvi pogled se zdi, da je po gornjem s štetjem naše službene dobe vse v redu. A vendar trpe zvečine vsi postavljeni radi tega škodo, ker se jim odvije službena doba, ki je potrebna za določeno skupino, ne šteje. Primer: kontraktualec je imel ob postavitvi 10 let službe kot podlago za skupino. Postavljen je v VIII. skupino. Njegov sotovariš nektraktualec napreduje že recimo z 8 službenimi leti v VIII. skupino. Oba morata prebiti tri leta v tej skupini. Kontraktualec je zgubil dve leti službene dobe.

Vzrok razlike in škode je v tem, ker kontraktualec ni jugoslovanski državljan in ni preveden temveč postavljen v državno službo. Ali: službena doba se mu ne šteje kakor se je štela državnim uradnikom ob prevedbi dne 1. IV. 1931.

Zdaj si predočimo razliko med jugoslovanskim državljanom in Jugoslovancem! Nekateri jugoslovanski državljanji so po materinem jeziku, krvi in notranjem čuvstvom Nemci ali Madžari. Kontraktualci (dnevničarji) emigranti so po krvi, jeziku in notranjem čuvstvom Jugoslavlani, čeprav ne jugoslovanski državljanji.

Učitelji emigranti nismo Jugoslavlani le po jeziku, krvi in notranjem čuvstvom, temveč tudi po delu. Vse življenjsko delo smo posvetili najvišjim interesom naroda: 1. kot učitelji v ožji domaćini, 2. kot narodno obrambni delavci, 3. kot kontraktualci in dnevničarji v materini državi, kjer je naše delo enako delu državnih uradnikov. Pravičnost terja enakemu delu enako plačilo.

Nekateri učitelji emigranti so se posvetili v domaćini izven učiteljskega poklica odgovornemu narodno obrambnemu delu. Doba tega dela se jim ne šteje v službo, ker doslej za to ni zakonite podlage. Narodno obrambno delo je bilo enakovredno učiteljskemu delu, zato vztrajamo na tem, da se mu pripozna za štetje v službi ista vrednost.

Tuje oblasti so nas odpustale iz službe ali nas zlostavljale, da smo morali isto zapustiti. Ob prihodu v materino državo smo morali nekateri čakati daljšo dobo na službo. Tudi ta čas je zgubljen, ker se smatra kot prekinitev službe. Tuje oblasti so nas odpustale ali drugače zlostavljale radi nacionalnega delovanja in zadržanja, zato datum odpusta ali odstopa pri nas ne bi smel veljati kot datum prekinitve, ker bi s tem potrdili upravičenost ukrepov tujih oblasti.

Slovenski del jugoslovanskega naroda je po vojni zapisal v svojo zgodovino dva črna datuma. In ali res mora biti, da nosimo neka-

teri Jugoslavlani posledice Rapalla in koroškega plebiscita kot črn žig dvojne usode?

Kot enakovredni bratje po krvi, jeziku in delu smo dolžni, da radi nas samih in radi nacionalnega principa terjamo našemu delu iste pravice kot jih uživajo ostali državni uradniki:

a) Ko postane kontraktualec ali dnevničar jugoslovanski državljan, naj se smatra, da je nostrificirana vsa njegova službena doba, ki jo je prebil v službi naroda in naj se ga prevede in ne postavi v državno službo. Službena doba naj se mu šteje v napredovanje in pokojnino.

Kongres Jadranske straže

Predpriprave za kongres Jadranske straže, ki bo v Ljubljani od 5. do 8. septembra, so v najživahnejšem toku. Na velesejskem prostoru se pripravljajo velika jadranska razstava, ki bo na jesenskem velesejmu zavzela preko 2000 m² prostora. Osobito za mladino bo nad vse poučna, prezanimiva pa za vsa koga.

Kongres bo otvorila naša organizirana mladina. Pomladkarji in pomladkarice JS iz vse države bodo prihiteli v ličnih svojih krogih in čepih ter s svojimi ljubkimi prapori dvignili sijaj dneva. Preko dve sto zastav ima PJS samo v dravski banovini.

Na rojstni dan Najvišjega pokrovitelja JS in zaščitnika jugoslovanskega Jadrana bodo legije mladine poplavlile ljubljanske ceste ter pred očmi vse Jugoslavije oblubile zvestobo našemu morju, domovini in kralju.

Delo in napore Oblastnega odbora JS v Ljubljani je kronalo Najvišje priznanje s poklonitvijo prapora in kumovanjem, ki se bo ob razvrtju zastave izvršilo na praznik našega Pomladka dne 6. septembra dopolne na Kongresnem trgu. Ob tej priliki bodo blagoslovljene tudi vse zastave PJS iz drugih banovin. Solška upraviteljstva in poverjenišva PJS se zato najlepše naprošajo, da s svojim JS že tolikrat dokazanim poštovanjem poskrbe tudi to pot, da bo manifestacija naše mladine čim najveličastnejša! Naj bo udeležba vseh PJS čim večja na kongresu, osobito pa ne sme ostati doma niti ena naša zastava PJS!

Splošne vesti

NAVODILA ZA UDELEŽENCE GLAVNE SKUPŠČINE.

1. Dovoljena je četrtinska voznina za člane združenja. Istočasno je bila vložena prošnja, da se dovoli povratek posebni skupini s 75% popustom iz Sarajeva preko Dubrovnika in Splita v dravsko banovino. Podrobnosti o tem bomo javili naknadno, če bo ta popust odobren. Člani dravske sekcije bodo potovali od Zidanega mosta do Sarajeva skupno. Da bo mogoče preskrbeti zadostno število železnih vozov, prosimo, da se vsakdo, ki se namerava udeležiti glavne skupščine, prijavi sekciji.

2. Poleg delegatov, smejo prisostvovati glavni skupščini tudi člani združenja. Pri vstopu v dvorano bodo morali pokazati svojo uradniško legitimacijo in člansko izkaznico. Članska izkaznica bo poleg uradniške potrebna tudi za legitimiranje železniškemu osebju.

3. Uprave sreskih društev obveščamo, da neizogibno in pravočasno izroče pravila o oblastila svojim predsednikom in delegatom. Pooblastila naj vsebujejo: Ime in priimek

b) Čas, prebit na narodno obrambnem delu, naj se šteje kot službena doba v napredovanje in pokojnino.

c) Čas čakanja na službo naj se smatra kot dopust in ne prekinitve službe.

Zgoraj sem navedel, da nadomestila člen 166. zakona o narodnih solah člena 58. toč. 2 in 116. uradniškega zakona. Praksa dosedanjih postavitvev v državno službo pa kaže, da se nam je računala v podlago za določitev položajne grupe le doba po čl. 54. zakona o državljanstvu. S tem smo v večini utrpeli škodo, ker smo postavljeni prenižko. Po čl. 58. toč. 2 bi se nam morala vračunati službena doba. Da se nam razlika in škoda popravi, imamo možnost pravne poti.

C. D.

Koder ni mogoče poslati večjega zastopstva, naj pride vsaj zastavonoša s svojim častnim spremstvom! In pomladki, ki doslej morda svoje zastave še niso blagoslovili ziroma razvili, naj pridejo z zastavami v Ljubljano, da bodo tam skupno z vsemi prapori slovesno blagoslovljene in izročene. Doma se interna slavnost lahko kasneje ponovi.

Znaki in legitimacije naj se naroče po potrebi nujno, ker tik pred kongresom ne bo mogoče zadostiti vsem željam.

P. n. učiteljstvo se najljubneje naproša, da takoj ob začetku šolskega leta uvežba M. Tomčevu himno »Mj jadranski smo stražarji«, ki jo bodo združeni pomladki zapeli na Kongresnem trgu!

Oni bratski PJS, ki so se prijavi za sodelovanje na veliki akademiji PJS 6. sept., bodo te dni pismeno obveščeni. Posebno okrožnico prejmejo vsi PJS, ki imajo zastave, vse šole pa dobe pred 1. septembrom točna pismena navodila za kongres.

Voznina je za mladino doslej četrtinska. Ako uspe več, sporočimo. Kdor od PJS svoje udeležbe še morda ni prijavil, naj to stori nujno radi porazdelitve pri prehrani in event. prenočišču. Prijave naj bodo ločene po spolu.

Z manifestujočo mladino se bo izkazal njen učitelj!

Čuvajmo Jugoslavijo!

Čuvajmo naše morje!

Sekcija PJS za dravsko banovino.

stem času pa razgledovanje kulturnih, geografskih in zgodovinskih znamenitosti Sarajeva. Vse podrobnosti bodo razvidne iz poznejših objav.

6. Udeleženci glavne skupščine bodo odpotovali iz Ljubljane z brzovlakom 20. t. m. ob 20. uri. Prihod v Slav. Brod ob 2.49, odhod iz Slav. Broda ob 3.15, prihod v Sarajevo ob 12.06. Ponovno opozarjamo vse one, ki se nameravajo udeležiti glavne skupščine, da se prijavijo sekciji.

7. Četrtnska voznina dovoljena. Ker odloka še nimamo, bomo podrobnosti objavili v dnevnikih.

8. Polovična voznina na progi Ljubljana—Sarajevo (do Slav. Broda brz, od Slav. Broda do Sarajeva osebn) stane 120 Din. Ker se nekateri udeleženci zanimajo za vožnjo na progi Sarajevo—Dubrovnik—Split in preko Zagreba v Ljubljano, ter za ceno vožnje iz Sarajeva preko Užice—Čučka in Lajkovaca v Beograd, navajamo sledeče:

Sarajevo—Dubrovnik polovična voznina III. razr. 48 Din. Dubrovnik—Split II. razred s 50% popustom 96 Din. Split—Ljubljana brz s 50% popustom Din 113.75. Sarajevo—Užice—Beograd s 50% popustom III. razred Din 67.50 in Beograd—Ljubljana brz Din 113.75.

9. Vse ostale informacije bodo dobili udeleženci od zastopnika sekcije med vožnjo in v Sarajevu ter pri vodstvu glavne skupščine.

— Intervencije za službe — privatna pisma. Učiteljstvo ponovno naprošam, da se ne obrača s privatnimi pismi na me, da posredujem za njihovo premostitev. Nimam seznama prosilcev za poedina mesta, da bi mogel presoditi kdo je upravičenejši za kako mesto. Načeloma je treba izvesti oddajo prostih mest le potom predloga banske uprave, zato je vsako obračanje na mene brezpredmetno. Za reparacijo se zavzema sekcija in jo jaz v tem pogledu podpiram. Tudi družinske očete in matere ona podpira s svojim priporočilom. V protekcijonizmu se pa ne morejo spuščati ne sekcija in ne njeni funkcionarji — kar je pravilno. Oni, ki se obračajo za protekcijonizem na gg. poslance in drugam, škodujejo stanu in s tem sebi. V Beogradu, 12. avg. 1935. Ivan Dimnik, preds. JUU.

— Zahvala Trboveljskega Slavčka. Uprava pevskega zbora Trboveljskega slavčka se najgloblje zahvaljuje vsem tovarišem in tovarišicam, ki so pokazali vso naklonjenost pri aranžiranju koncertov v Rimskih toplicah, Laškem, Murski Soboti in Ljutomeru. Dolžne se čutimo izraziti zahvalo tudi gostiteljem otrok in spremstva v navedenih krajih.

— Stoletnica rojstva pesnika Simona Jenka na Podrečju pri Mavčicah. Odbor za prireditve slavnosti ob 100 letnici rojstva pesnika Simona Jenka sporoča javnosti, da je prometno ministrstvo dovolilo polovično voznino na vseh železnih kraljevine Jugoslavije. Proglas slovenski javnosti s sporedom se objavi v naših dnevnikih, kakor tudi tednikih. Slavnost se vrši v nedeljo dne 18. t. m., ob slabem vremenu pa prihodno nedeljo, dne 25. t. m.

— Maturante ljubljanskega moškega učiteljskega iz leta 1925. obveščamo, da se vrši stanek ob desetletnici našega službovanja med narodom v sredo dne 14. avgusta t. l. pri Stefanu Mencingerju (gostilna), na Smartinski cesti št. 10 v Ljubljani. Začetek ob 18. uri. Radi priprav prijavitelj takoj svojo udeležbo na naslov: Rupnik Vinko, strokovni učitelj, Ljubljana, gluhonemnica.

DVA POPRAVKA GLEDE SKUPŠČINE JUU SEKCIJE BEOGRAD.

Popravek nadzornega odbora JUU.

V članku »Skupščina učiteljstva sekcije mesta Beograda«, ki je bil objavljen v »Politiki« 6. julija 1935., je na 6. strani tudi 20

Iz lepih starih časov

Primerjave so zelo koristne in zanimive. Ozmno se v čase naših stanovskih tovarišev pred trideset leti. Tisti čas so pripravljali s Praprotnikom na čelu prvo številko današnjega našega stanovskega glasila Učiteljskega tovariša.

Ze pred 75 leti so naši kolegi poznali besedo Jugoslovani. Zanje so se postavili častno v bran, ko je napadel avstrijske južne pokrajine nemški učiteljski list Volksschule — urejal ga je Jože Vogler — in nas blatil, češ, da smo — barbari! (diese Länder gehören ja dem Reich der Barbaren!!!)

Ob prvi številki Učiteljskega tovariša je izgledalo, da niti ne bo dovoljen slovenskemu učiteljstvu. V tistih časih so bili nemški oblastniki ozkosrčni in tiranski. Saj je znana prigoda nekega takratnega učitelja, ki je čital časopise po svojem osebnem zanimanju. Njegova predstojnika šolski vodja in nadzornik sta svobodoljubnega učitelja posvarila, češ, da ne sme čitati... nekega časopisa. Učitelj pa se je proti svarilu pritožil na ministrstvo. Ko sta zvedela o tem nadučitelj in nadzornik sta mu izrekla zaradi tega še ukor, vendar je moralo ministrstvo o sproženi zadevi odločiti drugače: vsak učitelj lahko čita, kar mu je drago in ljubo.

Naša Mladinska Matica ima svoje korenine že v tistih početkih kakor Učit. tovariš. Nekaj naših vnetih mladinskojubi so pričeli pošiljati mladinske prispevke kar Učit. tovarišu s prošnjo, da bi jih ta objavil v svojih kolonah. Majhen obseg lista, — bil je mesečnik, — zlasti pa še zato, ker ni bil dostopen šolarjem in mladini, so vzpodbudili takratne učiteljske voditelje, da bodo izdajali mladinske liste v majhnih zvezkih. Akcije je sprožil urednik Andrej Praprotnik, ki je sprejemal tudi prve rokopise. Njegova pobuda je naletela na splošno pohvalo med šolniki. Saj se je oglašil

tovariš — podpisal se je po tedanjem običaju le po krajevnih odznaki: Rodoljub Podrati-tovski. Ta mož je že v tistih časih zasledoval tujejezično mladinsko književnost, zato je priporočal Praprotniku nekatere prav umestne nasvete. Prosil pa je, naj bodo knjige ilustrirane, češ: »naj imajo vsaj kakšne štiri podobščine, ki jih otroci prav radi imajo.«

Za vzgled, kako so bili zadovoljni s skromnimi literarnimi prispevki pa naj zabeležim, kako so učili mladež spoznavati samoglasnike. Josip Levčnik je sestavil verz, ki so odmevali širom naših učilnic in so se glasili:

I, i, i,
Vse stvarjenje naj glasi,
»Hvaljen bodi Jezus ti!«

E, e, e,
Vsi rodovi naj časte
Božje matere ime!

U, u, u,
Večna slava bodi mu,
Trojedinemu Bogu.

O, o, o,
Ako starše vbogamo,
Se Bogu prikupimo.

A, a, a,
Ljubi Bog nas rad ima,
Vsi v nebesih smo doma!

Nazornemu odnosno stvarnemu pouku so dejali tistikrat »kazavni poduk«. Pač zato, ker so skušali vsako stvar pokazati, da so si otroci na ta način tvorili in utrjevali pojme in predstave. Kakopak, da so tudi formulirali stavke, ki so jih potem v znanem šolskem tonu prepevali in memorirali.

O človeku so imeli naslednjo tvarino — »učbo« (kar je bilo treba znati na pamet):

Človek je iz duše in telesa. Kar se vidi je telo, to kar stori, da telo živi in kar iz njega govori je duša.

Verh telesa je glava, katere ima dve strani, sprednjo in zadnjo, sprednja se imenuje obraz. Roke se derže zgoraj, noge pa bolj spodaj pri životu. Persi imamo spred, katere so s štiri in dvajsetimi rebri ograjene. Herbet je zad in podpira glavo.

Pljuča so v persih, imajo dve strani in sapo zajemajo. Lasje so na glavi z vihrji po verhu. Oči so v košenih luknjah. Lica so največji glavni del obraza. Usta velikokrat rabimo, kdaj? Možgani so v glavi in so polni čutnic in imamo v njih pamet. Nos duha lep duh in smrad. Nohte večkrat rabimo. Kdo bi brez nohtov v šivanju vdel? Kadar poleti solnce pripeka, je vroče. Po zimi čutimo mrz. Kadar veter vleče, ga čutimo.

Včasih človeka bole zobje, vrat, persi, trebuh, križ, roke, noge itd. Vse to moramo voljno terpeti. Takole zgleda mična učna slika o človeku, ki je seveda bolj po vrhu pobrana. Da so vmes vpletali tudi pesmice, zlasti rimana navodila o zdravlju, tega niti ne omenjam. Učno sliko je zaključil še pridelek: »Kaj se s človekom godi?«

Mladina je memorirala naslednje:

»Človek se rodi, ga kerstijo, pestujejo, varujejo, mu jesti dajejo, ga zrejajo, uče, on zraste, dela, skerbi, presoja, prevdaja, služi, dosluži, je bolan, se ozdravi, je vesel, žalosten, se potolaži, je star, se za smert pripravlja in — umrje. Telo zgine, duša pa gre tja, kamor si je zaslužila.«

Skromen se nam dozdeva danes tak pouk in marsikdo se bo pri čitanju teh preprostih stavkov pomilovalno nasmehnil pouku, ki ga je nudila naša šola tistih dob. Vendar, če gledamo z očmi tedanje dobe, pa moramo priznati, kako velik napredek je bil dosežen, ko se je pričela oglašati v naših učilnicah domača slovenska beseda. Ne tako sicer še v vseh učilnicah, zato pa so ljudje tembolj v strani gledali tiste šole, ki so mučile deco v

tujem, nemškem in naši mladini nerazumljivem jeziku.

Verno sliko iz takratnega nemškega razreda, ki ga je posečala le slovenska mladina, posnemam po beležkah nekega našega stanovskega tovariša. V svojih spominih piše o vtisih, ki jih je imel ob vstopu v nemški razred (bil je doma s Kranjskega). Niti on, niti njegovi sošolci niso znali niti besedice nemški. Učitelji, po rodu Ribničani, pa je kar pričel s takimle uvodom: »Zdaj niste več »gasen-pobje«, zdaj ste »studentje«. Po kranjsku se menijo »pavri«, vi se boste po »najmsku«, tu je po gosposku.«

»Prec dons bomo po »najmsku« molili. Le za menoj molite!« — je dejal učitelj in je navil svojo lajno. Deca pa je vlekla za njim, in se je naučila čez nekaj časa naslednji očenaš: »I - name - gote - fate - sunte - zajligen - gajste - samen!« Tako so došli očenaš zgolj po posluhu!

Kakor hitro je naučil podjetni ribniški šolnik svojo mladež nemške črke spoznavati, so morali v cerkvi iz nemških molitvenih knjižic čitati. Otroci so čitali vso mašo, čeprav ni razumel niti trohice besed niti smisla samega.

Ta naš šolarček je dorasel, postal je učitelj pa je prišel čez leta spet domov. Tam je našel — pa pustimo kar njemu besedo:

»Najdem povedoma svoje stare molitvene bukvice. Sto in stokrat sem jih svoj čas pobožno premolil. Pogledam in se čudim. Ali se mi sanja? Pa saj je vendar černo na belem, do zobca takole natisnjeno na molitvi, ki sem jo molil skozi vsa šolska leta, pa nisem prav nič razumel. Zdaj pa vidim, da je napisano na molitvici: Gebet für schwangere Frauen!«

»Še enkrat preberem zdaj vso molitev, in pomislil, kolikokrat sem jo »molil« kakor deček med 7. in 11. letom svoje starosti in nasmejal sem se na ves glas, saj sem molil kot šolarček molitev, ki je bila le za — nosne žene.«

Jože Zupančič.

Union čokolada Union kakao Union bonboni

vprašanj tov. Miodraga Jankovića, učitelja v Beogradu, ki jih je stavil na skupščini učitelstva sekcije mesta Beograd.

Štiri vprašanja (15.—18.) se nanašajo na prvi koncept, med razpravo znatno spremenejenega načrta proračuna JUU za l. 1935./36., ki bo predložen v razpravo in sprejetje XV. glavni skupščini v Sarajevu.

Na osnovi materiala v konceptu načrta proračuna za 1935./36. leto je postavil g. Janković vprašanje (19.), ki se glasi dobesedno: »Povejte nam, ali nam navedeni predmeti ne dajejo pravice, da verujemo, da se v naši organizaciji vodi neka neekonomična politika?«

Z objavo teh vprašanj v »Politiki« bi moglo dobiti učitelstvo vtis, da se nepravilno in neracionalno postopa z imovino Udruženja in da se v Udruženju vodi neekonomična politika, zaradi tega se nadzorni odbor JUU smatra poklican, da da na ljubo objektivne resnice in v obvestilo učitelstvu sledečo izjavo:

»Nadzorni odbor Jugoslovenskega učiteljskega udruženja je pri vršenju svoje dolžnosti in svoje pravice budno spremljal celokupno poslovanje izvršnega odbora ter je prišel do prepričanja, da ima izvršni odbor pri gospodarstvu z imovino Udruženja vedno pred očmi napredovanje ekonomsko finančnega stanja Udruženja in da z imovino Udruženja pravilno in racionalno ravna.

Mnoga dovršena in započeta vprašanja ekonomsko finančnega značaja to jasno dokazujejo.

Popolnoma nov sistem razširjenega dela in mnoga vprašanja, ki se pojavljajo v zvezi z novimi potrebami in pogledi na naloge udruženja, zahtevajo tudi nesumljivo večje finančne žrtve.

Ekonomsko finančno poslovanje Udruženja nosi samo povoljna in pozitivna obeležja, o čemer se bo imelo učitelstvo priliko prepričati iz obsežnega poročila o delu glavnega odbora JUU v letu 1934./35.

Končno pripominjamo, da taki in slični postopki naših tovarišev niso upravičeni in žal nam je, da moramo verovati, da so tendenciozni.

Predsednik nadzornega odbora JUU:

Dragotin Igl, s. r.

Tajnik:

Vitomir Srnić, s. r.

Člani:

Borivoj Pavlović, s. r. Arsenije Tubić, s. r.
Dušan Eremić, s. r.

Popravek tov. Ostojića.

Predsednik JUU sekcije za mesto Beograd in član izvršnega odbora tov. Dragomir Ostojić je poslal izvršnemu odboru naslednje: »Iz poročila redne letne skupščine JUU sekcije za dravsko banovino, objavljeno v Narodni prosveti št. 3, in 4. od 28. julija t. l., se vidi, da je tov. Vojteh Debeljak naslovil na predsednika izvršnega odbora in predsednika sekcije za dravsko banovino tov. Ivana Dimnika interpelacijo povodom 20 vprašanj postavljenih od strani delegata tov. Jankovića na skupščini JUU sekcije Beograd in to v zmislu dopisa beogradske »Politike«.

Na to interpelacijo tov. Debeljaka odgovarjam sledeče:

»Na stavljena vprašanja tov. Jankovića sem odgovoril, da so se vsa ta vprašanja pretresla na seji izvršnega in glavnega odbora, pa kljub najboljši volji, da bi se izdatki zmanjšali, se ni uspelo, ker velika organizacija, kakor je učiteljska, mora imeti večje izdatke. Tudi jaz sem za racionalno varčevanje, ampak kadar je v vprašanju delo v neki organizaciji, a to mora biti konstruktivno, tedaj morajo biti tudi veliki izdatki.«

Ta moj odgovor je dobesedno tako vnešen v skupščinski zapisnik.

Vse drugo, kar je bilo priobčeno v omenjenem številku »Politike« kot o majavosti v izvršnem odboru itd., je netočno.

Drag. Ostojić, s. r.,

predsednik JUU mesta Beograd.

Naša gospodarska organizacija

—g Obvestilo članov Učit. Samopomoči. Ker je imela zadružna uprava v zadnjih dneh maja t. l. dosti posla s pripravami za občni zbor v Celju, je izostalo obvestilo z imeni umrlih članov za 349. in 350. smrtni slučaj v »Učiteljskem tovarišu«. Da bodo člani, ki vodijo evidenco umrlih članov, imeli potrebne podatke za njih vpiske, sporočamo, da sta umrli članici Jerše Alojzija, Ljubljana (349.) in Valentić Angela, Fram (350.). Prosimo oproščenja!

—g Učiteljski dom v Ljubljani obvešča vse one tovarišice in tovariše, ki se zanimajo za dom, da bodo izvršena v tem tednu vsa adaptacijska dela. Naročena je tudi vsa potrebna oprema. Mnogi starši so že prijavili svoje sinove za internat. V domu pa je še nekaj praznih mest. Prosimo zlasti tov. upravitelje, ki so ostali med počitnicami na svojih službenih mestih, da opozore starše na naš dom. Uprava bo skrbela za dobro vzgojo in napredek, za skrbno nadzorstvo, za pomoč pri učenju in dobro prehrano. Oskrbnina ni visoka. Zadrugniki imajo popust. Dom ima telefon štev. 30-45. Zunanji tovariši lahko dobe informacije pri upravi v jutranjih urah.

OBCNI ZBOR OMISALJSKEGA DOMA

V času, ko je učitelstvo zborovalo na batovinski skupščini v Ljubljani, je tudi »Društvo za zgradbo učiteljskega obmorskega doma v Omišlju — sedež v Ljubljani« sklicalo svoje člane k tretjemu rednemu običnemu zboru v Ljubljano. V prostorih JUU — sekcije za dravsko banovino se je sešlo 11. julija 1935. več članov omenjenega društva, katerim so društveni funkcionarji predložili svoja poročila, blagajnik pa računski zaključek za l. 1934.

V naslednjem podam ves potek tega običnega zbora.

Predsednik tov. R. Grum otvori ob 8.30 občni zbor OD. Pozdravi prav prisrčno vse navzoče in poda v kratkih obrisih splošen pregled društvenega dela v preteklem letu. Zlasti poudarja varčevanje z društvenim premoženjem, kar je edino povzročilo, da se vrši občni zbor pozneje kakor pa določajo društvena pravila.

Tajniško poročilo je podal začasni tajnik tov. Iv. Kocijančič. Iz tega poročila navedem samo važnejše podatke.

V mesecih oktobru in novembru 1934 je tajništvo razposlalo po vseh srezih dravske banovine 64 okrožnic s prilogo skice bodočega OD in to našim članom, zaupnikom ali sreskim učiteljskim društvom. — Ilustrovana revija »Jugoslovenska propaganda« je priobčila v 3. številki II. letnika od l. VII. 1934. sliko bodočega doma OD in opis. — V »Učit. tovarišu« se je od časa do časa s krajšimi in daljšimi noticami vabilo tovariše (ice) v društveni krog. Žal, da so vsi ti pozivi zaradi težkih časov in gospodarske krize izvali slabše uspehe kakor je bilo pričakovati.

Društvo je imelo v l. 1934. skupaj 28 redno plačujočih članov (po 100 Din do celotnega vplačila 2500 Din). V odboru se je izvršilo tekom poslovnega leta več osebnih sprememb, vendar je pa bil odbor — kompletiran z namestniki — polnoštevilčen.

K tajnikovemu poročilu doda tov. Grum nekaj spopolnil. Iz varčnostnih ozirov se ni sklicevalo odborovih sej. Društvo je imelo s prepisom stavbene parcele v Omišlju, z npravo in razmnožitvijo skice za bodoči OD dosti denarnih izdatkov (4624 Din).

Tajnikovo poročilo, ki se v splošnem nanaša le na dobo od septembra do decembra 1934, je bilo soglasno sprejeto.

Blagajnik tov. Iv. Kocijančič je poročal sledeče: Pravo blagajniško delo se je v društvu OD pričelo šele z otvoritvijo čekovnega računa pri poštni hranilnici (25. IX. 1934.). Vsem prijavljenim članom OD in več drugim znanim gospodarskim delavcem v učitelstvu se je razposlalo društvene položnice. Treba je bilo od besed preiti na dejanja. Kdor je s prejetjo položnice nakazal mesečni obrok 100 Din, ta je postal pravi društveni član. S temi člani — 28 po številu — je računal blagajnik, kakaj Obmorski dom se bo zidal z denarjem, ne z besedami in pismenimi izjavami.

Vsi ti pravi člani OD dobivajo redno vsak mesec (v zadnjih dneh) položnice za nakazilo mesečnega obroka v prihodnjem mesecu. Ta način se dobro obnaša v Učiteljski samopomoči, zato smo ga prevzeli v naše društvo. Člani po večini redno nakazujejo mesečne obroke a 100 Din.

Predloženi računski zaključek za l. 1934. izkazuje v denarnem prometu znesek Din 29.225.28. Upravni stroški so v l. 1934. znašali za tiskovine pri poštni hranilnici, za poštino in znamke ter pisarniške potrebščine skupaj 312 Din. Osebnih izdatkov ni bilo. Bilanca izkazuje čistega dobička, ki je obenem čisto društveno premoženje koncem leta 1934. znesek Din 9134.14.

V debato so posegli tov. Grum, Serajnik in Verk. Tov. Grum je predlagal, da bi se mesečni obroki pri novih članih znižali. Najnižji mesečni obrok 20 Din. Po debati je bil sprejet sklep, da se plačuje mesečni obrok v zneskih od 20 Din do 100 Din in to do popolnega vplačila določenega društvenega deleža 2500 Din.

Ze pred običnim zborom in po poročilu društvenega blagajnika je navzoči pregledovalec računov tov. M. Verk pregledal računski zaključek za l. 1934., blagajniške knjige in računske priloge ter našel vse v redu. Predlagal je, da se podeli društvenemu blagajniku razrešnica, ki je bila od navzočih zborovalcev soglasno sprejeta.

Na to je tov. Kocijančič podal kratek pregled blagajniškega dela od l. I. pa do 10. VII. 1935. Ves denar, ki prihaja od članov, od daril itd. v društveno blagajno — povečini po poštni hranilnici — se plodono nalaga v domačem denarnem zavodu v »Hranilnici in posojilnici Učiteljskega konvikta v Ljubljani«. Pregled s tega dne izkazuje naložb, vrednostnih listin (po kurzni vrednosti), znamk in denarja v blagajni znesek Din 25.056.99. S tem je začetek storjen. Požrtvovalni člani so pokazali, da se da tudi v manjši družbi, če so vsi člani složni in nesebični, doseči lepe končne uspehe.

Tov. predsednik se je tov. Kocijančiču zahvalil za tajniško in blagajniško poročilo in nato prešel na volitve. Občni zbor ima po § 11. društvenih pravil izvoliti nov odbor, ki naj šteje 8 odbornikov, 3 namestnike in 3 računske pregledovalce.

Tov. Kocijančič predlaga z ozirom na varčevanje sledečo listo, ki je bila soglasno sprejeta:

Predsednik: Grum Rado, Ljubljana.
Podpredsednik: Dimnik Ivan, Ljubljana.
Tajnik: Wagner Jože, Ljubljana.
Blagajnik: Kocijančič Ivan, Ljubljana.
Odborniki: Drašček Ela, Zalog; Traven

Albina, Ljubljana; Polak Marija Vera, Ljubljana; Serajnik Josip, Dovje.

Namestniki: Hofbauer Lojze, Hrastnik; Gallob Rudolf, Mežica; Hren Anton, Studenci.

Račun. pregledovalci: Polak Marija, Ljubljana; Gradnik Rajko, Bled; Verk Miloš, Sv. Križ pri Rog. Slatini.

Pri slučajnostih se je sklenilo, da se bo v prvih mesecih novega šol. l. 1935./36. znova povabilo tovariše (ice) po srezih za prijalitev v OD. Zlasti se bo prosilo naše zaupnike, da toplo priporoče naš pokret vsem članom njihovega sreza in društvu sporoče o uspehih.

Ker je bil s tem dnevi red izčrpan, za besedo se ni nihče več oglašil, se je tov. predsednik Grum vsem udeležencem zahvalil za udeležbo in za debate, priporočal, da skušajo po svojih močeh pridobiti našemu društvu novih članov in nato zaključil občni zbor.

Dodatek: Dravska banovina ima nekaj nad 4000 učiteljev in učiteljic. Od teh gre vsako leto vsaj $\frac{1}{10}$ v času velikih počitnic — nekateri tudi o Veliki noči in o Binkošti — k morju. Veliko več bi jih pa še šlo, če ne bi bili izdatki za vožnjo in prehrano po morskih letoviščih tako visoki. Če bi imelo učitelstvo naše banovine — druge banovine že imajo take domove, tako tudi Čehi — svoj letoviški dom, kakor si ga je zamislilo naše društvo, bi bilo bivanje ob morju prav poceni. Vsak letovišar bi si že na ta način prihranil dnevno od 20 Din do 30 Din. Pri večletnem bivanju v stanovanjskem domu ob morju v idiličnem Omišlju si že prihraniš znesek, katerega vplačaš kot delež v to društvo. Delež, ki se bo tudi obrestoval, ostane še vedno Tvoja last.

Poleg vsega imaš pa zavest, da si dejansko izvajal in izvajal pravo tovarišstvo. — Ako zmorejo taka bremena tovariši iz savske banovine ali pa Čehi, katere stane že samo

vožnja do morja lep znesek, zakaj naj bi obupavali mi, ki smo Adriji tako rekoč v neposredni bližini in s katero bi morali biti duševno in gmotno v najožji zvezi! Težka je samo odločitev, ko je zadeva v teku, gre sama od sebe. Brez žrtve in muje, se še čevljev ne obuže!

Tovarišice in tovariši, ki ljubite naš prekrasni obmorski svet, kopališča in letovišča ob Adriji, ki radi in redno zahajate tja ali pa vsaj v duhu poromate v ta divni raj, oglašite se v »Društvo za zgradbo učiteljskega obmorskega doma v Omišlju — sedež Ljubljana, Franciškanska ulica 6. To društvo Vam bo v doglednem času omogočilo večtedensko bivanje ob morju v enem izmed najlepših letovišč severne Adrije — v Omišlju in za prav zmerne cene.

Iv. K.

Učiteljska fiskarna

—t O računih in plačilu. Tovariše (ice) prosimo, da poravnajo septembra svoje stare račune. Pogosto so za posameznika zneski tako malenkostni, da je škoda dela, znamke in papirja za opomine. Dobro blago in točno plačilo rodi dobro prijateljstvo. — Uradništvo ima nalog, da izterjava dolgove. Kdorkoli je dolžan, dobi opomin in mora plačati račun in stroške opomina.

—t Učit. tiskarna mora svojim upnikom plačevati obresti, zato je popolnoma upravičeno, da zahteva tudi od svojih dolžnikov obresti in troške opominov. Samovoljno znižanje računa je seveda neveljavno.

—t Olajšajo nam delo in skrbj vsi oni, ki nam brez opomina plačajo račun, ali pa vsaj takoj naznanijo, do kdaj bodo plačali zaostanek.

Inozemsko šolstvo in učitelstvo

Šolstvo v Turčiji

(Konec.)

Nove reformne smeri.

Šolska organizacija, ki se je uvedla v prvem desetletju turške republike ni zadovoljila šolnikov, radi tega je v minulih dveh letih pripravljval šolski minister Hikmet beg s pomočjo prof. Maleheja novo reformo osnovnega in srednjega šolstva, ki je stopila v veljavo letošnje leto. V decembru lanskega leta je sklical omenjeni minister v Carigrad veliko zborovanje šolnikov, ki naj bi podvzeli reformne korake. Zedinili so se v naslednjem.

Osnovna šola: Šolska obveznost se podaljša na 6 let. Na koncu četrtega leta, mora položiti vsak učenec izpit, na katerem odloči komisija o njegovem nadaljnjem šolanju. Učenci, ki bi se pri izpitu izkazali za nesposobne se pošljejo v peti razred. Na koncu leta naj delajo znova izpit (zaključni). Če ga končajo z uspehom imajo pravico vstopiti v prvi razred liceja in končati študije. Oni učenci pa, ki bi se izkazali za nesposobne pa morajo nadalje hoditi v šolo še dve leti, odkoder imajo dostop na razne strokovne srednje šole.

Srednja šola. Dosedanji tipi srednje šole naj se polagoma odstranijo. Ostane samo 6 letni licej, in sicer dvoletni nižji, ki naj služi za osnovno izobrazbo in 4 letni višji, ki naj bo razdeljen v dve grupi prirodoslovno in jezikoslovno. Študij v obeh se konča z zrelostnim izpitom. Absolventi, ki bodo z uspe-

hom končali, imajo dostop na univerzo. Posebna skrb naj se posveča licejem, ki jih je bilo v 1933./34. letu 35 državnih. Njih število se mora rasti pomanjkanja učnih moči skrbeti na 25, zato pa se bo otvorilo 20 novih nižjih dvorazrednih licejev. Dijaki, ki bodo končali šestrazredno osnovno šolo, pa ne bi mogli na licej; bodo morali na nižjo obrtno šolo.

S tem je bila izvedena druga reforma turškega šolstva.

Kdor bi se hotel pogloblje seznaniti s to srečno deželo, ki ne pozna ne učiteljske in ne profesorske »hiperprodukcije«, naj se poslužijo tele literature:

L'organisation de l'instruction publique dans 53 pays. Genève 1932.

Le annales de Turquie. Instambul 1933., No 6.

Amelie Arató: L'enseignement secondaire des jeunes filles en Europe. Bruxelles 1934.

Mehmed Rauf: Das Schulwesen in der Türkei. (Schulreform, pädagog. Monatsschrift, XII, Wien - Leipzig 1933.)

Elze Hildebrandt: Gemeinsame Erziehung der Geschlechter. (Pädag. Zentralblatt X. Berlin - Leipzig 1930.)

Maarif 1923./32. istatistikleri, No 26. Instambul 1933.

Istatistik yilligi 1932./33., eilt. 6. Ankara 1934.

Po razpravi dr. Antona Hrazdila (Praga). V. Jč.

—k Jon Svensson: Mesto ob morju. Izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani 1935. v Zbirki mladinskih spisov. Knjiga obsega 333 strani in stane v platno vezana Din 55.—. Delo, ki ga je prevedel dr. Joža Lavrenčič, spada med znane mladinske spise svetovne književnosti. Knjiga je razdeljena v dve glavni poglavji: Krizem kražem po Kopenhagenu in V odprtem čolnu čez Oersund na Švedsko. Vsebinska je polna privlačnih doživljajev mladega potnika in je prav zanimiva in za mladino tudi zelo poučna.

ZAMENJA MESTO UČITELJICA

na sedemrazrednici v Slovenskih goricah ob lepi prometni cesti v bližini Maribora, z redno avtobusno zvezo z učiteljico, ki služi v kakršnemkoli kraju na Gorenjskem ali ob progi Zagreb—Ljubljana. Ponudbe na upravo lita pod šifro »Takoja«.

UČILIŠČE KOVAČ, Moribar, Krekova 6, od 6 do 10 mesečni trgovski tečaj. Tudi pismeni pouk. Zavod za strojepisna dela in razmnoževanje. Izposojanje pisalnih strojev.

KDOR OGLAŠUJE
TA NAPREDUJE!

ZNIŽANE CENE

dvokoles, otroških, igračnih, invalidskih vozičkov, prevoznih triciklov, motorjev, šivalnih strojev. Ceniki franko. »TRIBUNA« F. BATJEL, tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovska 4